«Փակ սահմանի երկխօսութիւն» փաստավաւերագրական ժապաւէնի ցուցադրութեան յաջորդած ասուլիսին ընթացքին Ինալ Ջեւիքէօզի եղոյթը

ՁԵՌՔԵՐՈՒ ՎԵՐԱՄԻԱՒՈՐՈՒՄԸ

«Այսօր Թուրքիոյ սահմանները բաց են այնպիսի հարեւան երկիրներու հետ, ուրկէ սպառնալիքներ կու գան իր ազգային անվտանգութեան դէմ: Հետեւաբար, անընդունելի կը համարեմ Հայաստանի հետ սահմանին փակ մնալը», կ'ըսէ վաստակաւոր դեսպանը՝ մեկնաբանելով այժմու իրադրութիւնը

Ինալ Ջեւիրէօզ (Լուսանկար՝ Արի Թաշ)

«Փակ սահմանի երկխօսութիւն» փաստավաւերագրական ժապաւէնի Թրքերէն տարբերակի առաջին ցուցադրութեան յաջորդած ասուլիս-քննարկման ընթացքին վաստակաւոր դեսպան Ինալ Ջեւիքէօզի ելոյթն ալ հետաքրքրութեան առումով չէր զիջեր վաստակաւոր դեսպան Վոլքան Վուրալի խօսքին: Արտաքին գործոց նախարարութենէն ներս Ինալ Ջեւիքէօզ գլխաւորած է Կովկասի եւ Կեդրոնական Ասիոյ երկիրներու ընդհանուր տնօրէնութիւնը: Անցնող շուրջ քսանհինգ տարուան տեւողութեան ան մասնակցութիւն բերած է Անգարայի եւ Երեւանի միջեւ տեղի ունեցած գրեթէ բոլոր բանակցութիւններուն: Իր վկայութիւններուն եւ այս գործընթացին մէջ ունեցած ներդրման շնորհիւ ոչ միայն կուտակած է մեծ փորձառութիւն, այլ նաեւ ունի լուրջ հոտառութիւն:

Ասուլիսին ժամանակ Ջեւիքէօզ ելոյթին սկսաւ՝ հանդիսատեսներուն հետ բաժնելով ֆիլմին վերաբերեալ տպաւորութիւնները: Ան ըսաւ, որ «Փակ սահմանի երկխօսութիւն»ը թէեւ փաստավաւերագրական գործ մըն է, առաջին հերթին պէտք է դատուի իր առարկայականութեամբ, սակայն զայն կարելի է արժեւորել նաեւ գեղարուեստական տեսակէտէ: Յայտնի դիւանագէտը ուշադրութիւն հրաւիրեց ժապաւէնի դիպուկ երեսակներէն մէկուն վրայ: Արդարեւ, ֆիլմին մէջ ցոյց կը տրուէին ձեռքերը այն անձնաւորութիւններուն, որոնք մասնակցութիւն բերած էին իրենց վկայութիւններով: Երբ անոնք տեսախցիկին դիմաց կը խօսէին, ոսպնեակը ատեն-ատեն կը կեդրոնանար իրենց ձեռքի շարժումներուն վրայ, մինչ երբեմն ալ այդ ձեռքերը կը միանային իրարու: Ջեւիքէօզ ֆիլմի պարփակած ընդհանուր պատգամին տեսանկիւնէն յատկանշական նկատեց այդ ձեռքերու վերամիաւորման դրուագները: Ուստի ան մաղթեց, որ Թուրքիոյ եւ Հայաստանի ժողովուրդներն ալ, այդ ձեռքերուն օրինակով, ըլլան ամբողջն վերամիաւորուած: Սոյն պատգամի ազդու ձեւով փոխանցման կապակցութեամբ ատենախօսը շնորհաւորեց ֆիլմի հեղինակ Տիգրան Պասկեւիչեանը: Վաստակաւոր դեսպանը չնչտեց նաեւ, թէ այս ֆիլմի ընդհանուր հէնքը եղած է բաւականաչափ բարդ եւ այդքան մեծ թիւով տեսակցութիւնները համադրուած են վարպետօրէն, ուստի շնորհաւորութեան արժանի է ամբողջ ստեղծագործական խումբը: Ան մաղթեց, որ այս գործը բնորոշէ սկիզբ մը եւ յառաջիկային ալ արտադրուին նման գործեր: Ըստ Ջեւիքէօզի, նման մօտեցումներու պարագային կարեւոր պարտականութիւններ կը վիճակի քաղաքացիական հասարակութեան: Հետեւաբար, քաղաքացիական հասարակութիւնները յամառ պէտք է ըլլան՝ պետական գործիչները հարկադրանքներու դէմ յանդիման թողելու համար:

Ինալ Ջեւիքէօզ աւելի վերջ դիտել տուաւ, որ Արտաքին գործոց նախարարութեան մօտ յառաջ տարուած է Վոլքան Վուրալի սկսած գիծը: Ցիւրիխի մէջ ստորագրուած արձանագրութիւններն ալ կառուցուած են այդ նոյն գործընթացի հիման վրայ: Այդ բոլորը օր մը պիտի տան իրենց պտուղները: Փորձառու դիւանագէտին խօսքերով, Թուրք եւ Հայ ժողովուրդները պատմութեան ընթացքին երկար ժամանակ ապրած են միասնաբար: Խորհրդային Միութեան երկար գոյատեւումը զանոնք հեռացուցած է իրարմէ: Բայց եւ այնպէս, ան սահմանի փակ մնալու երեւոյթը չհամարեց որպէս Խորհրդային Միութեան շրջանէն ժառանգուած արգելք մը: Արդարեւ, 1991-ին, Խորհրդային Միութեան փլուզումէն վերջ բացուած էր հայթրքական սահմանը, որ արդէն ծանօթ պատճառներով փակուած էր 1993 թուականին:

Մեկնաբանելով ներկայ իրադրութիւնը՝ Ինալ Ջեւիքէօզ հանդէս եկաւ շատ ուշագրաւ բաղդատութիւններով: Արդարեւ, այսօր Թուրքիոյ սահմանները բաց են այնպիսի հարեւան երկիրներու հետ, ուրկէ սպառնալիքներ կու գան իր ազգային անվտանգութեան դէմ: «Հետեւաբար անընդունելի կը համարեմ Հայաստանի հետ սահմանին փակ մնալը», եզրափակեց իր խօսքը Ջեւիքէօզ:

Վաղը մեր այս մանրամասն հաղորդումներու շարքը պիտի եզրափակենք՝ Մեթէ Չուպուքճուի խօսքի եւ ասուլիսի հարցում-պատասխանի բաժնի ամփոփումով:

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
21
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
2016
ԹԻՒ (SAYI) 10939
ԳԻՆ
1 ԼԻՐԱ

JAMANAK
ԺԱՄԱՆԱԿ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՐԱՍ ԷՕԶՊԻԼԻԶ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑԱՒ ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ՀԵՏ

Հայաստանի ֆութպոլի ազգային հաւաքականի կիսապաշտպան Արաս Էօզպիլիզ համաձայնութեան հասաւ Պէշիկթաշ ակումբին հետ: Ծանօթ է, որ Արաս Էօզպիլիզ նախկին Թրքահայ մըն է, ծնած

●շար. Դ. էջ

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի ապարանքի երդիքին տակ տեղի ունեցաւ շքեղ արարողութիւն մը

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ

«Գիտական նոր նուաճումը կամ արուեստի նոր ստեղծագործութիւնը իսկական գնահատականը կը ստանայ, երբ կ'անցընէ ժամանակի քննութիւնը»

Նախագահ Սերժ Սարգսեան կ'ողջունէ 2015-ի պետական մրցանակներու դափնեկիրները

Երէկ, Երեւանի մէջ կազմակերպուած հանդիսաւոր արարողութիւնով մը յանձնուեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան 2015 թուականի պետական մրցանակները: Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի ապարանքի երդիքին տակ տեղի ունեցաւ հանդիսութիւնը: Նախագահ Սերժ Սարգսեանի հրամանագրով շարք մը բնագաւառներու մէջ շնորհուեցան 2015 թուականի պետական մրցանակները՝ համապատասխան յանձնախումբերու առաջարկներուն հիման վրայ: Այս տարուան մրցանակները շնորհուեցան գրականութեան եւ արուեստի, ճարտարապետութեան եւ քաղաքաշինութեան, ճշգրիտ եւ բնական գիտութիւններու բնագաւառներուն մէջ: Գրականութեան եւ արուեստի բնագաւառի շարք մը ոլորտներուն մէջ պետական մրցանակներու արժանացան՝ Յակոբ Յակոբեան (Յակոբ Մովսէս), Վարդան Աճէմեան, Վահէ Գէորգով, Սամուէլ Պապասեան, Հայկ Բաղալեան, Աննա Դերձակեան, Արթուր Փարսեան: Ճարտարապետութեան եւ քաղաքաշինութեան բնագաւառին մէջ պետական մրցանակի արժանացան՝ Նարեկ Սարգսեան, Փոլ Զաթըլպաշեան եւ Ստեփան Ախոյեան:

Ճշգրիտ եւ բնական գիտութիւններու բնագաւառին մէջ մրցանակ ստացան՝ Աշոտ Սաղեան, Աննա Մկրտչեան եւ Հայարփի Սիմոնեան:

Պետական մրցանակներու յանձնումէն վերջ Սերժ Սարգսեան հանդէս եկաւ շնորհաւորութեան խօսքով մը: «Համոզուած եմ, որ գիտական նոր նուաճումը կամ արուեստի նոր ստեղծագործութիւնը իր իսկական գնահատականը կը ստանայ աւելի ուշ, երբ կ'անցընէ ժամանակի քննութիւնը: Սա չի նշանակեր, որ մենք պէտք է սպասենք հարիւր կամ երկու հարիւր տարի եւ յետոյ միայն գնահատենք, թէ ո՛վ ինչ ըրած է: Համոզուած եմ նաեւ, որ ժամանակակիցները պատասխանատուութիւն ունին ստեղծագործողներու եւ յայտնագործողներու առջեւ: Մենք պարտաւորութիւն ունինք բարձրաձայն ըսելու, թէ ինչն է մեզի համար արժէք եւ ինչը՝ ոչ: Սա հասարակութեան ու պետութեան արժէքային համակարգը վե-

●շար. Դ. էջ

Տ. ԱՐԱՄ ԱՐՔ. ԱԹԷՇԵԱՆ Կ'ԱՅՑԵԼԷ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍ

Փեթր Մարէս եւ Սրբազան Հայրը

Պատրիարքական Ընդհանուր Փոխանորդ Տ. Արամ Արք. Աթէշեան այսօր կը մեկնի Լոս Անճելըս, Միացեալ Նահանգներ: Իր այցելութիւնը կը կայանայ Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի հրաւէրին ընդառաջ:

Պատրիարքարանի աղբիւրները տեղեկացուցին, թէ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի նախաձեռնութեամբ Լոս Անճելըսի մէջ կազմակերպուած է Շնորհք Պատրիարք Գալուստեանի վախճանման 25-ամեակին առթիւ ոգեկոչման արարողութիւն մը, որուն իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ նաեւ Ընդհանուր Փոխանորդը: Այս Կիրակի Տ. Արամ Արք. Աթէշեան պիտի պատարագէ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեւոնդեանց մայր տաճարին մէջ, որ կը գտնուի Պըրպէնքի Առաջնորդարանի հարեւանութեամբ: Նորին Սրբազնութիւնը Ս. Պատարագի ընթացքին պիտի տայ օրուան պատգամը:

●շար. Դ. էջ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Սէրկէյ Լաւրով եւ Ճոն Քերի երէկ Ցիւրիխի մէջ

●Նիւթը կարդալ Դ. էջ

ՏԱՒՈՍԻ ՄԷՋ ՁՐՈՅՑՆԵՐ

Ահմէտ Տավուտօղլու եւ Իլհամ Ալիեւ Տաւոսի մէջ

●Նիւթը կարդալ Դ. էջ

ԱՅՑ՝ ԴԷՊԻ ՔԱՐԱՏԱՂ

Նալպանտեան եւ Վուեանովիչ գրոյցի պահուն

●Նիւթը կարդալ Դ. էջ

ՅՈԳԵՄՏԱՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՏԱՂ ԿԱՄ ՍԻՐՈՅ ՃԱՇ

ՄԱՇՏՈՑ ՔԱՀԱՆԱՅ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

«Մատաղ» կը նշանակէ՝ ուխտի ոչխար, զոհ կամ զոհի ճաշ: Իսկ «Սիրոյ սեղան» ասացուածքը կը համապատասխանէ «ագապ» յունարէն բառին՝ որ կը նշանակէ՝ սէր, որ կը հանդիպինք Աստուածաշունչի Եօթանասնից յունարէն թարգմանութեան մէջ՝ որ գերազանցապէս կ՚ակնարկէ «զգայական սէրը»: «Agape» կ՚արտայայտէ Քրիստոսի սէրը կամ քրիստոնեաներու սէրը՝ իրարու նկատմամբ: Ուրեմն «սիրոյ սեղան» Քրիստոսի սիրոյն եւ քրիստոնեաներու իրարու նկատմամբ սիրոյն մէկ խորհրդանիշն է՝ սիրոյ ընդհանուր եւ հասարակական արտայայտութիւնը եւ մարմնացո՛ւմը:

Ուստի պատմութիւնը կը վկայէ, թէ «ագապէ»ի նախատիպարներ եղած են հրեաներու, յոյներու եւ հռովմէացիներու մօտ: Նախնական շրջաններուն, ագապէն աղքատներու տրուած սիրոյ ճաշ էր, աւելի վերջի ժամանակներուն՝ Եկեղեցւոյ մէջ Սուրբ Հաղորդութեան հետ կապուած պաշտօնական ճաշ, որուն միջոցով Եկեղեցւոյ բոլոր անդամները կ՚օգտուէին միեւնոյն սեղանէն: Ագապէն կը մատուցուի ի յիշատակ Քրիստոսի Վերջին ընթրիքին (Ա ԿՈՐՆԹ. ԺԱ 23):

Սակայն ժամանակի ընթացքին, ագապէն շեղած է իր նպատակէն, եւ խեղաթիւրուած է իր իմաստը:

380 թուականին «Գանգրայի Ժողով»ը փորձած է վերադարձնել ագապէի նախկին իմաստը եւ վերականգնեցնել իր իսկական բովանդակութիւնը, բայց ապարդիւն մնացած է փորձը: 7-րդ դարուն վերջին՝ Արեւմուտքի մէջ ագապէն բոլորովին կորսնցուց իր իմաստը եւ միանգամընդմիշտ անհետացաւ. սակայն Արեւելեան որոշ եկեղեցիներու մէջ՝ ղպտիներու որոշ հատուածի մը եւ հայերու մօտ մնաց իբրեւ Սուրբ Պատարագի յաջորդող «սիրոյ ճաշ»՝ հասարակաց սեղանի մը շուրջ:

Սակայն ագապէն Պարթեւ Կաթողիկոսի կանոններու մէջ հրահանգուած է «ագապէի պաշտօն» եւ Սուրբ Պատարագը չմատուցանել առանց Աւետարան կարդալու: Անշուշտ ագապէն հոն նկատի առնուած է իր նախնական իմաստով:

«Ագապէի հրաւիրուած աշխարհականներ Սուրբ Պատարագէն առաջ պէտք չէ՛ հաց ուտեն: Ժողովուրդը պէտք է սիրով մատուցանէ նախնիներուն՝ ագապէի համար սահմանուած ընծաները», ըստ Կանոնին:

Ներսէս Բ. Բագրեւանդցի Կաթողիկոսի օրով գումարուած Դուինի Ժողովը՝ 554 թուականին ընդունած է Կանոն մը՝ 22-րդ Կանոնը, որ ամբողջովին նուիրուած է ագապէի կանոնադրութեան:

Ագապէները մատուցուած են նաեւ ննջեցեալներու հոգիի հանգստութեան համար, ըստ Պարտաւի Եկեղեցական Ժողովի ԺԸ կանոնի: Ագապէ կը կոչուին նաեւ մատաղի համար ընծայաբերուած կենդանիները:

Վերջի շրջաններուն՝ ագապէի մնացուկները տեսնուած եւ կատարուած են Սուրբ Զատիկին մատաղ ընելու սովորութեան մէջ: (Սկզբնաղբիւր՝ Ք. Հ. հանրագիտարան): Առակախօսը կ՚ըսէ. «Աղքատին ողորմութիւն ընողը Տէրոջը փոխ կու տայ ու Անիկա անոր հատուցում պիտի ընէ» (ԱՌԱԿ. ԺԹ 17): Այս իմաստով, մատաղը, կերպով մը Աստուծոյ մատուցուած աղերս մըն է, որ փոխյարաբերութիւն մը ստեղծէ մարդուն եւ Աստուծոյ միջեւ: Ուստի Դ. դարէն սկսեալ Հայ Եկեղեցին ձեւաւորած է «բարեպաշտական երեւոյթ» մը՝ որ դարերու հոլովոյթին մէջ վերածուած է «ազգային-եկեղեցական ինքնութեան» սնունդի աղբիւր: Մատաղը իւրայատուկ սովորութիւն մը եղած է, միակ նպատակը՝ աղքատներու եւ կարօտեալներու համար կամաւոր նուիրաբերութի՛ւն: Ժամանակակից բառարաններու մէջ, մատաղը կրօնական իմաստի առումով, հետեւեալ ստուգաբանութեամբ կը ներկայացուի. «Զոհ մատուցանելու կենդանի... զոհ մատուցանելու արարողութիւն, զոհի համար մորթուած կենդանիի միսը, զոր կ՚եփեն եւ ժողովուրդին ձրի կը բաժնեն»:

Մատաղի կարգը սահմանած է Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ՝ թերեւս 301 թուականին՝ քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակելէն անմիջապէս յետոյ:

Ըստ Տաթեւացիի «մատաղ» կը նշանակէ՝ «աղ մատուցանել»: Ուստի մատաղը, նախ՝ Աստուծոյ ընծայ է: Երկրորդ՝ փրկութեան յոյս է: Երրորդ՝ աղքատսիրութիւն է եւ ողորմութի՛ւն: Չորրորդ՝ ննջեցեալներու յիշատակ, ապա մեր երախտագիտութեան զգացումին արտայայտութիւնն է Աստուծոյ՝ հիւանդութիւններէ, փորձութիւններէ ազատուելու համար:

Մատաղի տարրերն են՝ կենդանին եւ աղը:

Քանի որ մատաղը Աստուծոյ մատուցւող ընծայ է, ապա մատաղցու կենդանին պէ՛տք է «արդար վաստակ»ի արդիւնք ըլլայ՝ ընտիր եւ լաւագոյնը:

Հարկ է յիշեցնել, թէ մատաղը երբեք չի կատարուիր մատաղցուին արիւնով մեղքերէն թողութիւն ստանալու ակընկալութեամբ: Մատաղ է, եւ մանաւա՛նդ ընդունելի մատաղ, ընծայաբերուի՝ հացեղէն, ուտեստեղէն, հագուստեղէն, շինութիւն, դրամական նուիրատուութիւն եւ որեւէ ուրիշ բարեգործութիւն:

Մատաղի միսը կարելի չէ պահել տունը՝ իբրեւ ուտելիք, այլ նոյն օրը պէտք է բաշխել աղքատներուն:

Քրիստոնէական իմաստով մատաղի արարողութեան ակունքները կու գան առաջին դարէն, երբ բոլոր քրիստոնեաները Սուրբ Պատարագէն յետոյ կը հաւաքուէին միասին՝ «սիրոյ ճաշ»ի՝ մատաղի, որ ամբողջութեամբ կը մատուցուէր հիւանդներու եւ աղքատներու ըստ աւետարանական խօսքին.

«Երբ ճաշի կամ ընթրիքի հրաւէր կու տաս, մի՛ կանչեր բարեկամներդ կամ ազգականներդ, եղբայրներդ եւ հարուստ դրացիներդ, որպէսզի չըլլայ որ անոնք ալ քու հրաւէրիդ փոխարէն քեզ հրաւիրեն, եւ այս ձեւով քեզի հատուցում կատարած ըլլան: Ընդհակառակը, երբ ճաշկերոյթ կու տաս, կանչէ՛ աղքատներն ու խեղանդամները, կաղերն ու կոյրերը: Եւ այն ատեն երանելի պիտի ըլլաս, որովհետեւ անոնք փոխարէնը քեզի հատուցանելիք ո՛չինչ ունին: Եւ գիտցած եղիր, որ քու հատուցումդ պիտի ստանաս արդարներու յարութեան ժամանակ» (ՂՈՒԿ. ԺԴ 12-14): Սիրոյ սեղանները ո՜րքան տարբեր կ՚երեւին ներկայիս, որ կարելի չէ՛ հասկնալ...:

Յունուար 2, 2016, Իսթանպուլ

«ՄԵՂԵԴԻ» ԵՐԳԱՐԱՆԸ

Իւրաքանչիւր ժողովուրդի կեանքը բնութագրող ամենաազնիւ ու հարուստ բնագաւառներէն է երգարուեստը: Հայ երգը ունի հազարամեակներու պատմութիւն՝ ընդգրկելով հոգեւորէն մինչեւ աշուղական, ժողովրդականէն՝ հայրենասիրական, դասականէն՝ քաղաքային փոլքլոր եւայլն: Մեզի հասած հայ անուանի եւ կամ անանուն հեղինակներու երգարուեստին մէջ արտացոլուած են թէ՛ իրենց ոճը, անհատական ձայնը, տարաբնոյթ ներքին մղումները, եւ թէ տուեալ ժամանակաշրջանը բնորոշող գեղագիտական ըմբռնումները, բարքերն ու սովորոյթները:

2015 թուականին Իսթանպուլի մէջ լոյս տեսաւ «Մեղեդի» ձայնագրեալ-պատկերազարդ երգարանը, որ պատրաստուեցաւ երաժիշտ, երգիչ Արթիւր Պաղտասարեանի կողմէ: Գիրքի հրատարակութիւնը իրականացած է Պետրոս Ռոպէր-Անժէլ Գազանճըօղլուի մեկենասութեամբ՝ ի յիշատակ իրենց հանգուցեալ հօր՝ Սամուէլ Գազանճըօղլուի եւ եղբօր՝ Կարպիս Պոյաճեանի:

Սոյն հատորի լոյս ընծայման մեծապէս օժանդակած է Պատրիարքական Աթոռի Հրատարակութեան յանձնախումբը: Երգարանը նուիրուած է հայ տպագրեալ գրքի 500-ամեակին եւ մեծ երգահան Սիրվարդ Գարամանուկի ծննդեան 100-ամեակին:

«Մեղեդի» երգարանի առաջին բաժինին մէջ տեղ գտած են տարբեր ժամանակաշրջաններու եւ ոճերու շուրջ վեց տասնեակ երգեր, ապա երկլեզու՝ հայերէն-անգլերէն ծանօթ եւ կամ քիչ ծանօթ «Յօրինողներու կենսագրականներ», յաջորդիւ՝ «Հայկական նուագարաններ», ապա «Տառադարձութեան ցուցակ», եւ «Յատուկ շնորհակալութիւն» բաժինները:

Սոյն երգարանը առանձնայատուկ է այն առումով, որ կան նաեւ երգերու ձայնանիշները: Առանձնայատկութիւն մը, որ մինչ այս Թուրքիոյ մէջ չէր եղած:

« Յօրինողներու կենսագրականներ» բաժինին մէջ , յայտնի անուններու կողքին ներկայացուած են նաեւ այն հեղինակները, որոնք հայ երաժշտութեան առընթեր իրենց ներդրումը ունեցած են նաեւ միջազգային երաժշտութեան զարգացման գործին մէջ:

Երգերը իրենց ոճով, ժամանակագրական ու աշխարհագրական առումներով տարբեր են՝ միջնադարէն մինչեւ մեր ժամանակները, հոգեւորէն (Ներսէս Շնորհալի՝ Առաւօտ լուսոյ) մինչեւ աշուղական (Սայեաթ-Նովա՝ Քամանչա), դասական (Ռոմանոս Մելիքեան՝ Վարդ) հեղինակային (Ռ. Հախվերդեան՝ Իմ փոքրիկ նաւակ), ժողովրդական (Սիրուն թուշնիկ), գուսանական (Գուսան Շահէն՝ Խռոված սէր), մանկական» (Սիրվարդ Գարամանուկ՝ Սօլֆէժի դաս): Կան նաեւ քանի մը երգեր, որոնց դաշնաւորումը կատարած է Արթիւր Պաղտասարեան «Գարուն», «Երազ», «Լուսնեակ գիշեր», «Հինկալա»:

Գիրքին կողքի նկարները պատրաստած են արուեստագէտներ Վահէ Պէրպէրեան՝ գեղեցիկ ծիրանի ծառ նկարով եւ Ատիս Զարեան՝ Կոմիտաս Վարդապետ Մանուկներու հետ նկարով: Ձեւաւորումը կատարած է արուեստագէտ Սելին Պետիկեան:

«Մեղեդի» երգարանի օգնութեամբ հայկական երգը կը թափանցէ հայ ընտանիքներէ ներս, օգտակար կ՚ըլլայ ինչպէս ուսուցիչներուն, այնպէս ալ երախաներու, երիտասարդներու ու չափահասներու համար: Ձեռք բերելով այս երգարանը, իւրաքանչիւր հայ ուղղակիօրէն կ՚առընչուի հայ երգարուեստի հարուստ ու բազմաոճ բնագաւառին, հայեացքը կ՚ուղղէ հայ բազմադարեան մշակոյթի արմատներուն եւ անոր ճիւղերուն:

ԱՆՆԱ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԷՏԿԱՐ ՇԱՀԻՆ. ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԳԾԱՆԿԱՐԻՉՆ ՈՒ ՓՈՐԱԳՐԱԿԱՆ ԳԵՂԱՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅ ՎԱՐՊԵՏԸ

Աշխարհահռչակ գծանկարիչ եւ փորագրական գեղանկարչութեան հայ վարպետ Էտկար Շահին (1874-1947) մեծ համբաւի տէր է:

Էտկար Շահին կը հանդիսանայ 19-րդ դարավերջի եւ 20-րդ դարասկիզբի հայ երիտասարդ գեղանկարիչներու փարիզեան սերունդին (Տիգրան Փօլատ, Վարդան Մախոխեան, Յակոբ Կիւրճեան, Երուանդ Քոչար) ճառագայթող դէմքերէն մէկը, որ ոչ միայն հայկական գեղանկարչութիւնը բացաւ նոր հորիզոններու, այլեւ հայ անունը եւ հայկական հանճարը պանծացնող բարձունք մը նուաճեց ֆրանսական գեղարուեստի աշխարհին մէջ:

Էտկար Շահինի արուեստին եւ հզօր տաղանդին մասին ֆրանսացի արուեստաբան Մաքս Ռոժէ գրած է. «Այն հարստութիւնը, զոր մեզի պարգեւեց Շահին, կը պարտաւորեցնէ աւելիով գնահատելու անոր տաղանդին հզօրութիւնն ու հմայքը»:

Նոյնպէս ֆրանսացի՝ արուեստաբան Շարլ Շենէօլ իր կարգին կը վկայէ. «Էտկար Շահին. ահա՛ մեր կերպարուեստին նորայայտ փառքերէն մէկը: Դիտեցէք իր օֆորթները (մետաղի վրայ փորագրութիւնները). օր մը պիտի նախընտրէք անոր «Պառաւ»ը, յաջորդ օրը՝ «Շաթօ ռուժ»ը եւ այսպէս՝ շարունակ: Այս ամէնուն համար միայն մէկ բառ կայ՝ «ապշեցուցիչ»:

Իսկ իտալացի արուեստաբան Փ. Օքքինի գնահատականներու շարքը կ՚ամբողջացնէ հետեւեալ վկայութեամբ. «Շահին ոչ միայն նրբաճաշակ արուեստագէտ է, այլեւ՝ նրբազգաց հոգեբան, պատմագէտ»:

Ահա այսպիսի՛ տաղանդի եւ հռչակի տէր է ֆրանսահայ նկարիչ Էտկար Շահին, որ հանդիսացաւ 20-րդ դարու փորագրական գեղանկարչութեան նշանաւոր վարպետ մը, որուն ազգային ինքնատիպ արուեստը կը նկատուի հայ եւ եւրոպական կերպարուեստի նշանակալի երեւոյթներէն մէկը:

Ահա՛ ամփոփ եւ դիպուկ բնութագրումը հայկական գեղանկարչութեան մեծատաղանդ այս ներկայացուցիչին:

Ծնած Վիեննա՝ 31 Հոկտեմբեր 1874-ին, Էտկար Շահին մանկութեան եւ պատանեկութեան տարիները անցուց Պոլսոյ մէջ, ուր յաճախեց Գատըգիւղի Մխիթարեան վարժարանը եւ կանուխ տարիքէն աշակերտեց յայտնի նկարիչ Մելքոն Տիրացուեանին: 1890-92 թուականներուն ուսումը շարունակեց Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանին մէջ, իսկ 1893-ին հաստատուեցաւ Փարիզ, ուր գեղանկարչական իր տաղանդը կատարելագործեց ատենի մեծահռչակ Ժիւլիէն ակադեմիային մէջ:

1896-էն սկսեալ «Մարդկային թշուառութիւն» ընդհանուր խորագիրը կրող գեղանկարչական աշխատանքներով («Մուրացկանը»՝ 1896, «Փողոցի անկիւն մը»՝ 1897, «Շնչահեղձը»՝ 1898, «Անապաստանը»՝ 1899 եւ «Փողոց Մոնմարթրի մէջ») մասնակցեցաւ տարբեր ցուցահանդէսներու: Իսկ 1899-ին ձեռնամուխ եղաւ փորագրական գեղանկարչութեան, որ անմիջապէս լայն ճանաչում ապահովեց երիտասարդ արուեստագէտին:

1901-ին մասնակցեցաւ Վենետիկի պիէնալէին: Սկզբնական շրջանի իր փորագրութիւնները («Աղբահաններ», «Պետրոս Շահին», «Անաթոլ Ֆրանս», «Լաթահաւաք կինը», «Զբօսանք», «Հայկական երեկոյի ծրագիր», «Ժեմմա», «Լիլի», «Լուիզ Ֆրանս», «Բեռնակառք», «Գործազուրկը», «Թխահերն ու շիկահերը», «Ինկած ձին») կը յատկանշեն մէկ կողմէ մարդոց գոյութեան պայքարն ու թշուառութիւնը, իսկ միւս կողմէ՝ պերճանքն ու շռայլանքը խորութեամբ պատկերող ինքնուրոյն արուեստով:

Շահին իր գործերուն մէջ կիրարկեց փորագրութեան գրեթէ բոլոր եղանակները (օֆորթ, փափուկ լաք, աքուաթինթա), սակայն իր նախընտրութիւնը միշտ ալ եղաւ չոր ասեղով փորագրութիւնը, զոր հասցուց կատարելութեան:

1905-էն սկսեալ Շահին պարբերաբար ապրեցաւ ու ստեղծագործեց նաեւ Իտալիոյ մէջ: Հռչակաւոր են իր «Իտալական տպաւորութիւններ» շարքի գործերը («Կուլոնի աբբայարանը»՝ 1915, «Սուրբ Պետրոսի Ջրանցքը», «Ոգիներու տունը», «Սուրբ Մարկոսի հրապարակը», «Ինչ գեղեցիկ հայկական քիթ»՝ 1921, «Հմայիչ կինը», «Հրաշալի երախան», «Ֆրանչեսկոնի», երեքն ալ՝ 1922-25 տարիներուն եւ այլն): Այդպէ՛ս, ան արժանացաւ Վենետիկի մեծ նկարիչի եւ պատուաւոր քաղաքացիի տիտղոսին:

1930-ականներուն Շահին ստեղծագործական աշխատանքով ապրեցաւ Պրէօթայնի եւ Լա Մանշի ափերը, ստեղծեց բացառիկ գեղեցկութեամբ բնանկարներու շարք («Քրաուզիկ», «Ձկնորսական նաւակներ», «Փոքրիկ լողափ» եւ այլն):

Շահին ստեղծեց նաեւ հայ իրականութենէն վերցուած մեծարժէք գործեր, որոնց շարքին են՝ «Ալեւոր հայը», Պօղոս Նուպարի, Տիկին Զարմիկեանի, Օրիորդ Երամի եւ ուրիշներու դիմանկարները: Գրիգոր Զօհրապի առաջարկով ստեղծեց մետաղի վրայ փորագրութիւն մը, ուր պատկերուած են եղեռնէ փրկըւած հայ որբեր, իսկ խորքին՝ Անիի հանրածանօթ Հովիւի եկեղեցին է:

Շահինի ժառանգութեան մաս կը կազմեն նաեւ գիրքերու նկարազարդման մեծարժէք գործեր: Ձեւաւորած ու նկարազարդած է Անաթոլ Ֆրանսի «Կատակերգական պատմութիւն»ը, Կիւստաւ Ֆլոպէրի «Նոյեմբեր»ը, Կապրիէլ Մուրէյի «Փարիզի տօնավաճառի մարդիկ» (140 օֆորթ), Մորիս Պարէսի «Վենետիկի մահը», Վերգիլիոսի «Մշակականք»ը (Տիգրան Փօլատի ու 15 այլ նկարիչներու հետ) եւ այլ գիրքեր:

●շար. Դ. էջ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԷՍ ԿՐՆԱՔ ԱՊԱՀՈՎԵԼ

Գիրքը կարելի է գտնել նաեւ՝

- Թրքահայ ուսուցչաց հիմնարկէն
- «Արաս» հրատարակչութենէն
- «Նոսթալժի» գրախանութէն

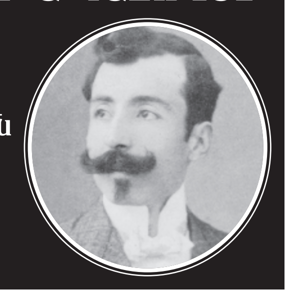

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1-Գրապահեստանոց, 2-Աշակերտ- Հիւսիսային Ատլանտեանի Ուխտը, 3-Տարի մը անունը- Նախկին հեռատեսիլային ֆիլմաշարներէն, 4-Ագարակ աշխատցնող, 5-Գաւազան- լեզուով մը՝ այո- աղբիւր, 6-Նախթանձր կամ թաւ, 7-Անկանոն յառաջացող, 8-Հազար քիլօկրամ- առու, 9-Գոռոզ- ձայնարկութիւն մը, 10-Ստացական ածական մը- սաստիկ հակակրանք զգալ, 11-Օտար իգական անուն մը- անսուրբ:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2							■				
3		■		■			■				■
4											■
5				■		■			■		
6					■		■				
7		■								■	
8	■				■		■				
9								■			■
10			■		■		■				
11							■				

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1-Գէորգ Մարզպետունի վէպին հեղինակը- մնջախաղ, 2-Քաղաքիս շարժանկարի սրահներէն- ծորակին տակ կամ բաղնիքին մէջ դրուած խորունկ փորուած քար- արուեստին մէջ գործածուած նիւթին մայր գիծը, 3-Շատ չարչարուած, 4-Էական բայէն- ջանք ըրի, 5-Արու այծ, 6-Լաւ- Եգէականի նահանգներէն, 7-Յետադաս մասնիկ մը, 8-Ապահով չեղող- նախադաս մասնիկ մը, 9-Թուրք իգական անուն մը- կեղտոտի, 10-Արական անուն մը- սարսափազդու, 11-Լեզուով մը՝ ոչ- յետ մահու կատարելի փափաք- մէջտեղը ձայնաւոր մը դրէք ու եզան վիզը անցուցէք:

ՆԱԽԿԻՆԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ Հորիզոնական 1-Յեղաշրջում, 2-Աւելի- ապուշ, 3-Կիկօ- նաւ, 4-Աքացի- եմ, 5-Հկ՝ վար- մուտ, 6-Ել- լիսէ, 7-Աւրէր- ցիկան, 8-Հկ՝ ակ, 9-Անջրպետ- մատ, 10-Ուի, 11-Րուպենս: **Ուղղահայեաց** 1-Յաւերժական, 2-Եւհկ՝ նաւ, 3-Ղեկավար- ջուր, 4-Ալիք- ու, 5-Շիկահեր- Պապ, 6-Հկ՝ Յօ- ջե(րմ), 7-Հկ՝ աջ- իմ, 8-(Աս)ուպ- ուլիկ- ուս, 9-Մունետիկ- մի, 10-Շամ- սա, 11-Քէնոտիլ:

JAMANAK
ERMENİCE GÜNLÜK SİYASİ GAZETE
Sahibi: SARKİS KOÇUNYAN
Yazı İşleri Müdürü: NADİA KOÇUNYAN
Basım ve Yayım: JAMANAK
DUATEPE MAH. ŞAHADET SOK. NO: 36/4 VARTAN APT. 34379
FERİKÖY-ŞİŞLİ/İSTANBUL (POSTA KUTUSU 22 BEYOĞLU)
BU GAZETE BASIN AHLAK YASASINA UYMAYI KABUL ETMİŞTİR
YAYIN TÜRÜ YEREL SÜRELİDİR

JAMANAK
ԺԱՄԱՆԱԿ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

108-ՐԴ ՏԱՐԻ (21.01.2016)
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1908-ԻՆ
ՄԻՍԱՔ ԵՒ ՍԱՐԳԻՍ ԳՕՉՈՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
0.212.243 56 39
0.212.243 31 96
jamanak@jamanak.com
www.jamanak.com

Օքսֆորտ համալսարանի Արեւելագիտութեան ամպիոնի Հայագիտութեան բաժինը 2016-ի տարեմուտին կը կազմակերպէ երկօրեայ աշխատանոցային գիտաժողով մը

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԸ 21-ՐԴ ԴԱՐՈՒՆ

Հրաչ Չիլինկիրեանի եւ Թէօ վան Լինտի կողմէ կեանքի կը կոչուի մասնագիտական հաւաքոյթին ծրագիրը, որուն մասնակցութիւն կը բերէ նաեւ ԺԱՄԱՆԱԿ-ի խմբագիր Սեւան Տէյիրմենճեան

Գրեց՝ ԱՆՈՒՇ ԹՐՈՒԱՆՑ

Անահիտ Տոնապետեան

Արամ Մեհրապեան

Վալենթինա Քալցոլարի

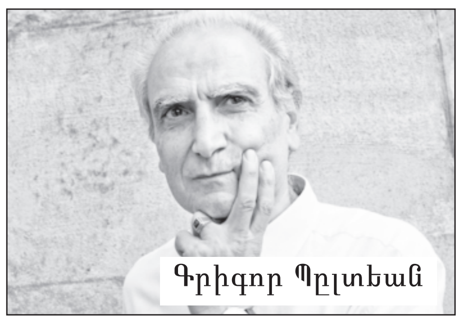
Գրիգոր Պըլտեան

Հրաչ Չիլինկիրեան

Քրիստիան Բատիկեան

Ժիրայր Չոլաքեան

Գէորգ Պարտաքճեան

Խաչիկ Թէօլէօլեան

Շահան Գանտահարեան

Սագօ Արեան

Մարկ Նշանեան

Այսօր՝ 21 Յունուարին Մեծն Բրիտանիոյ նշանաւոր քաղաքներէն մէկուն՝ Օքսֆորտի նոյնքան նշանաւոր համալսարանին մէջ կը մեկնարկէ արեւմտահայերէնի խնդիրներուն նուիրուած համաժողով մը, որ կը կրէ «Արեւմտահայերէնը 21-րդ դարուն» խորագիրը: Առաջին անգամն է, որ Օքսֆորտի նման համբաւաւոր եւրոպական համալսարանի մը մէջ լրիւ իմաստով արեւմտահայերէնը պիտի օգտագործուի ոչ թէ միայն որպէս ուսումնասիրութեան «առարկայ», այլ որպէս հիմնական աշխատանքային լեզու, քանի որ բոլոր նիւթերը արեւմտահայերէնով պիտի ըլլան, այն տրամաբանութեամբ, որ հաւաքը միտուած է արեւմտահայերէնի պահպանման:

Ինչպէս կը տեղեկանանք համաժողովի կազմակերպիչներէն, արեւմտահայերէնի կենսունակութեան հարցին հետ կապուած բազմաթիւ խնդիրներն ու լուծումներու որոնումը լուրջ մտահոգութեան առարկայ դարձած են, եւ Սփիւռքի առնուազն շարք մը ազգային, մշակութային ու կրթական գործիչներ, մտաւորականներ, գրողներ ու սփիւռքահայութեան ապագայով հետաքրքրուած անձեր այս նիւթով զբաղած են: Վերջին տարիներուն UNESCO-ի «վտանգուած լեզուներ»ու ցանկին մէջ յայտնուած արեւմտահայերէնի ապագան այսօր մամուլի ու հասարակական զրոյցներու հիմնական հարցերէն մէկը դարձած է: Արեւմտահայերէնը կրող մտաւորականութիւնը մանաւանդ լուրջ մտահոգուած է ժամանակակից հայերէնի երկու հիմնական ճիւղերէն մէկուն պահպանման եւ զայն սերունդներուն փոխանցելու հարցով:

Անշուշտ կան շարք մը նախաձեռնութիւններ. օրինակ՝ «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան Հայկական բաժնին կողմէ հովանաւորուած ծրագիրները, որոնք լրջօրէն սկսած են ուսումնասիրուիլ, օրինակ՝ Սփիւռքի դըպրոցներու իրավիճակը, արեւմտահայերէնը որպէս լեզու դասաւանդելու եւ անոր հետ կապուած բազմակողմանի հարցերը ու լուծումներու կարելիութիւնները, օժանդակութիւնը արեւմտահայերէն հրատարակութիւններուն, մամուլին:

Բայց եւ այնպէս, 21-րդ դարու պարտադրուած ու կամայ թէ ակամայ ստեղծուած քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական իրականութիւններն ու հանգամանքները ազդեցութիւն ունին նաեւ արեւմտահայերէնի ապագային վրայ: Լեզուն դասաւանդելէն ու խօսելէն անդին, արեւմտահայերէնի ապագան պայմանաւորուած է արեւմտահայախօս մշակոյթի կենսունակութեամբ, որ կը պահանջէ՝ ի շարս այլ գործօններու, արեւմտահայերէնով մտածող, ստեղծող, գրող, հրատարակող փաղանգ մը:

Ինչպէս կը տեղեկացնեն կազմակերպիչները, նման հարցերու շուրջ կեդրոնանալու ու քննարկելու միտումով գումարուած է այսօր երեկոյեան Օքսֆորտի համալսարանին մէջ սկիզբ առնելիք հաւաքը՝ Օքսֆորտ համալսարանի Հայագիտական ամպիոնի կազմակերպութեամբ ու «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան նիւթական աջակցութեամբ:

Հաւաքը գիտաժողով մը չէ դասական իմաստով, այլ պիտի ունենայ «արհեստանոցային»-աշխատանոցային ձեւաչափ մը, որ պիտի մէկտեղէ արեւմտահայերէն գրողներ, մտաւորականներ, մասնագէտներ, մամուլի գործիչներ եւ հրատարակիչներ:

Համալսարանի պարունակին մէջ տեղի ունենալիք այս հաւաքը աւելի գործնական եւ աշխատանքային բնոյթ պիտի ունենայ, քան թէ՝ գիտական կամ տեսական: Կարճ զեկոյցներու եւ երկար քննարկումներու ձեւաչափով՝ հինգ հիմնական նիւթեր նախատեսուած են, իւրաքանչիւր հրաւիրուած մասնակից ելոյթ մը պիտի ունենայ, այնուհետեւ տեղի կ'ունենան ընդհանուր քննարկումներ ու խորհրդակցութիւններ:

ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐ

Այս համաժողովի մասնակիցները Թուրքիայէն, Միջին Արեւելքէն, Եւրոպայէն, Հիւսիսային Ամերիկայէն կու գան, ինչպէս նաեւ՝ ներկայ են Հայաստան ապրող գրողներ, մտաւորականներ, մասնագէտներ, մամուլի գործիչներ եւ հրատարակիչներ:

«Արեւմտահայերէնը 21-րդ դարուն» համաժողովի կազմակերպիչն է ընկերաբան, Օքսֆորտ համալսարանի Արեւելագիտութեան փաքիւլթէէն Տքթ. Հրաչ Չիլինկիրեան, որ ծանօթ մտաւորական անուն մըն է հայագիտութեան, ընկերաբանութեան եւ աստուածաբանութեան ասպարէզներէն ներս: Ան գիրքերու, մենագրութիւններու եւ յօդուածներու հեղինակ է, դասախօսութիւններով յաճախ հանդէս կու գայ զանազան արդիական նիւթերով՝ մշակութային-լուսաւորչական խնդիրներ, հայագիտութիւն, Սփիւռքի եւ Հայ Եկեղեցւոյ հարցեր, Մերձաւոր Արեւելքի մէջ քրիստոնեայ փոքրամասնութեան իրավիճակ եւ այլն:

Համաժողովի համակազմակերպիչն է Թէօ վան Լինտ՝ «Գալուստ Կիւլպէնկեան»ի Հայագիտութեան ամպիոնի դասախօս: Ան հայագիտական կարգ մը աշխատութիւններու հեղինակ է՝ նուիրուած Գրիգոր Նարեկացիին, Գրիգոր Մագիստրոսին, Կոնստանդին Երզնկացիին եւ հայոց պատմութեան, հայ գրականութեան այլ երախտաւորներու:

«Արեւմտահայերէնը 21-րդ դարուն» համաժողովին մասնակցութիւն պիտի բերեն «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան Հայկական համայնքներու բաժնի տնօրէն Ռազմիկ Փանոսեան, «Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան Հայկական համայնքներու բաժնի մասնագէտ Անի Կարմիրեան, Ուէզլեան (Wesleyan) համալսարանի դասախօս Խաչիկ Թէօլէօլեան, մասնագէտ, գրաքննադատ, դասախօս Մարկ Նշանեան, մասնագէտ, INALCO-ի (Ֆրանսայի Արեւելեան լեզուներու եւ քաղաքակրթութիւններու ազգային կաճառը) Հայագիտական ամպիոնի վարիչ Անահիտ Տոնապետեան, գրող, գրաքննադատ, դասախօս Գրիգոր Պըլտեան, բանաստեղծ, նկարիչ, արուեստագէտ Գրիգոր Մոմճեան, հալէպահայ բանաստեղծուհի Մարուշ Երամեան, բանաստեղծ Լոլա Գումտաքճեան (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ), Ժընեւի համալսարանի դասախօս Վալենթինա Քալցոլարի, բանաստեղծուհի Անահիտ Սարգիսեան, Գանատայի «Հորիզոն» շաբաթաթերթի գլխաւոր խմբագիր, բանաստեղծ Վահագն Գարագաշեան, Հայկական թուային գրականութեան հարթակի վերլուծական ծրագիրներու տնօրէն, UBS Ներդրումային դրամատունէն Մարտիկ Չոլաքեան, Հայաստանի Ամերիկեան համալսարանի Մարդասիրական եւ հասարակական գիտութիւններու տեսուչ Թովմաս Սամուէլեան, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Հայագիտական կրթական գրասենեակի վարիչ, խմբագիր, գրականագէտ Ժիրայր Դանիէլեան, ԺԱՄԱՆԱԿ օրաթերթի խմբագիր Սեւան Տէյիրմենճեան, Պէյրութի «Ազդակ» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր Շահան Գանտահարեան, Հալէպէն Լեւոն Շառոյեան, Միչիկըն համալսարանի (Անն Արպըր) Հայոց լեզուի եւ գրականութեան դասախօս Փրոֆ. Գէորգ Պարտաքճեան, մասնագէտ, գրաքննադատ, UCLA ի դասախօս Յակոբ Կիւլլիւճեան, «Նոր Յառաջ»ի գլխաւոր խմբագիր Ժիրայր Չոլաքեան, Լոնտոնի Հայագիտական ուսմանց ծրագրի ղեկավար Գրիգոր Մոսկոֆեան, մասնագէտ, գրող Վարդան Մատթէոսեան (Արժանթին), «Սարգիս Խաչենց» մատենաշարի հիմնադիր հրատարակիչ Արամ Մեհրապեան, մասնագէտ, դասախօս Արմէն Իւրնեշլեան (Պէյրութ), գրող, «Արեւելք» կայքէջի խմբագիր Սագօ Արեան, լրագրող-արձակագիր Քրիստիան Բատիկեան:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ՈՒՐԲԱԹ, 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2016

Քննարկումներ՝

1. Արեւմտահայերէնի ներկայ «աշխարհագրութիւնը». աշխարհաքաղաքական տագնապներու հետեւանքները եւ տնտեսական-ընկերային մաքառումներու ազդեցութիւնը արեւմտահայերէն մշակոյթին ներկային ու յառաջիկայ տասնամեակներուն վրայ. (օրինակ՝ Միջին Արեւելքի կացութիւնը եւ արեւմտահայախօս համայնքներու դիմագրաւած բարդ մարտահրաւէրները):

2. Սփիւռքի մէջ արեւմտահայերէնով մտածելու եւ ստեղծագործելու խնդիրներն ու մարտահրաւէրները՝ (ա) գրողին/ստեղծողին համար. (բ) ընթերցողին/ունկնդիրին համար:

3. Ինչպիսի՞ կառոյցներ, հաստատութիւններ եւ միջոցներ պէտք են գալիք տասը, քսան, երեսուն տարուան ընթացքին արեւմտահայերէնը կենսունակ պահելու համար:

ՇԱԲԱԹ, 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2016

4. Արեւմտահայերէն հրատարակիչներու եւ հրատարակչատուներու ներկայ խնդիրները ու ապագայի ակնկալութիւնները:

5. Սփիւռքի մէջ հրատարակուող արեւմտահայ մամուլի (ելեկտրոնայինն ու համացանցայինը ներառեալ) դիմագրաւած առաջնահերթ խնդիրները եւ ապագայի մարտահրաւէրները:

ԾՐԱԳԻՐ

Համաժողովի կազմակերպիչները պատրաստած են մանրամասն ծրագիր մը, որու ժամանակ կը ներկայացուի «Արեւմտահայերէնի ներկայ իրականութիւնը» (այս նիւթով նախաբանը կը փոխանցէ Հրաչ Չիլինկիրեան եւ կը վարէ նիստը):

«Արեւմտահայերէնի ներկայ «աշխարհագրութիւնը» եւ հիմնական խնդիրները» հարցի շուրջ ելոյթ կ'ունենան Անահիտ Տոնապետեան, Ռազմիկ Փանոսեան, Անի Կարմիրեան:

Համաժողով-աշխատանոցի ծրագրին մէջ ընդգրկուած են նաեւ հետեւեալ նիւթերը. «Աշխարհաքաղաքական տագնապներու հետեւանքները եւ տնտեսական-ընկերային մաքառումներու ազդեցութիւնը արեւմտահայերէն մշակոյթին ներկային ու գալիք տասնամեակներուն վրայ» (բանախօսներ՝ Խաչիկ Թէօլէօլեան, Յակոբ Կիւլլիւճեան, Սագօ Արեան):

«Սփիւռքի մէջ արեւմտահայերէնով մտածելու եւ ստեղծագործելու խնդիրներն ու մարտահրաւէրները»: (Նիստի վարիչ՝ Թէօ վան Լինտ), մասնակիցներ՝ Գրիգոր Պըլտեան, Մարուշ Երամեան, Քրիստիան Բատիկեան, Լոլա Գումտաքճեան, Մարկ Նշանեան, Գրիգոր Մոմճեան, Անահիտ Սարգիսեան):

●Շար. Դ. էջ

Թէօ վան Լինտ

Ռազմիկ Փանոսեան

Սեւան Տէյիրմենճեան

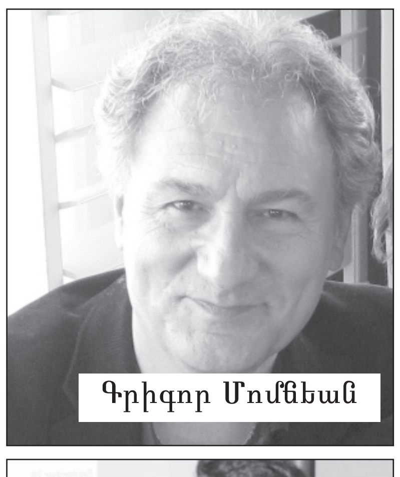
Գրիգոր Մոմճեան

Վարդան Մատթէոսեան

Թովմաս Սամուէլեան

Վահագն Գարագաշեան

Լոլա Գումտաքճեան

Մարուշ Երամեան

Յակոբ Կիւլլիւճեան

Արմէն Իւրնեշլեան

Ժիրայր Դանիէլեան

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆՈՎ «ՄՏԱԾԵԼՈՒ ԵՒ «ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԵԼՈՒ» ՀԱՐՑԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

Մեծն Բրիտանիոյ Օքսֆորտ համալսարանի Արեւելագիտութեան ամպիոնի Հայագիտական բաժանմունքը նախատեսած է յառաջիկայ 21-23 Յունուար 2016-ին կազմակերպել գիտաժողով մը՝ «Արեւմտահայերէնը 21-րդ դարուն» ընդհանուր թեմայով:

2015-ին, երեք գիտաժողովներ տեղի ունեցան հայերէն լեզուին առնչուած, որոնցմէ երկուքը Հայաստանի մէջ. առաջինը նիւթ ունէր հայերէնի երկու լեզուաճիւղերու մերձեցման հիմնախնդիրը. երկրորդը՝ ընդհանուր առմամբ հայերէնի հիմնախնդիրները նկատի ունէր: Իսկ երրորդը, որ կազմակերպուած էր «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան կողմէ, INALCO-ի մասնակցութեամբ, կը վերաբերէր Արեւմտահայերէնի դասաւանդութեան դաստիարակչական նորարարութիւններուն: Նոյն թափը շարունակելով, Օքսֆորտ համալսարանի Հայագիտական ամպիոնը 2016 տարին կը բանայ արեւմտահայերէնի աշխուժացման համար խորհրդածութեան երկօրեայ աշխատանոցային գիտաժողով մը, զոր կազմակերպիչ-դասախօսները՝ Հրաչ Չիլինկիրեան եւ Թէօ վան Լինտ կը բանաձեւեն հետեւեալ կերպով.

Արեւմտահայերէնի կենսունակութեան հարցին հետ կապուած բազմաթիւ խնդիրները եւ անոնց լուծումներու որոնումը լուրջ մտահոգութեան առարկայ են: Առնուազն, Սփիւռքի ազգային, մշակութային ու կրթական շարք մը գործիչներ, մտաւորականներ, գրողներ ու սփիւռքահայութեան ապագայով մտահոգ անձեր այս նիւթով զբաղած են: Վերջին տարիներուն ԻՒՆԷՍՔՕ-ի «վտանգուած լեզուներ»ու ցանկին մէջ յայտնուած արեւմտահայերէնի ապագան՝ այսօր մամուլի ու հասարակական զրոյցներու հիմնական հարցերէն մէկը դարձած է:

Անշուշտ կան շարք մը նախաձեռնութիւններ, ինչպէս՝ «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան Հայկական բաժնին կողմէ հովանաւորուած ծրագիրները, որոնք լրջօրէն սկսած են ուսումնասիրել օրինակ՝ Սփիւռքի դպրոցներու իրավիճակը, արեւմտահայերէնը որպէս լեզու դասաւանդելու ու անոր հետ կապուած բազմակողմանի հարցերը ու լուծումներու կարելիութիւնները:

Բայց եւ այնպէս 21-րդ դարու պարտադրուած ու կամայ թէ ակամայ ստեղծուած քաղաքական, ընկերային եւ տնտեսական իրականութիւններն ու հանգամանքները ազդեցութիւն ունին նաեւ արեւմտահայերէնի ապագային վրայ: Լեզուն դասաւանդելէն ու խօսելէն անդին, արեւմտահայերէնի ապագան պայմանաւորուած է արեւմտահայախօս մշակոյթի կենսունակութեամբ, որ կը պահանջէ՝ ի շարս այլ գործօններու, արեւմտահայերէնով մտածող, ստեղծող, գրող, հրատարակող փաղանգ մը:

Նման հարցերու շուրջ կեդրոնանալու ու քննարկելու միտումով յառաջիկայ 22-23 Յունուար 2016-ին, Օքսֆորտ համալսարանի Հայագիտական ամպիոնի կազմակերպութեամբ ու «Գալուստ Կիւլպէնկեան» հիմնարկութեան նիւթական աջակցութեամբ, տեղի պիտի ունենայ «արհեստանոցային» հաւաք մը, որ պիտի մէկտեղէ արեւմտահայերէն գրողներ, մտաւորականներ, մասնագէտներ, մամուլի գործիչներ եւ հրատարակիչներ:

Համալսարանի պարունակին մէջ տեղի ունենալիք այս հաւաքը առաւելաբար գործնական եւ աշխատանքային բնոյթ պիտի ունենայ, քան՝ գիտական կամ տեսական: Կարճ զեկոյցներու եւ երկար քննարկումներու ձեւաչափով՝ հիմնական հինգ նիւթեր նախատեսուած են: Բոլոր նիւթերու լեզուն արեւմտահայերէն պիտի ըլլայ: Մասնակիցներու զեկոյցներէն ետք տեղի պիտի ունենան ընդհանուր քննարկումներ ու խորհրդակցութիւններ:

«Նոր Յառաջ», Փարիզ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ

Նախագահ Սերժ Սարգսեան ելոյթ կ'ունենայ արարողութեան ընթացքին

●շար. Ա. էջէն

բահաստատելու պարտադիր միջոց եւ պայման է: Հայաստանի Հանրապետութեան պետական մրցանակներու իմաստը ես առաջին հերթին կը տեսնեմ այս մէկուն իսկ մէջ: Մենք կը մատնանշենք, կը կարեւորենք, հանրութեան ի ցոյց կը դնենք այն, ինչ արժանի է գնահատանքի այսօր եւ այստեղ», ըսաւ իր ելոյթին մէջ Հայաստանի Նախագահ Սերժ Սարգսեան:

ՏԱՒՈՍԻ ՄԷՋ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Վարչապետ Ահմէտ Տավուտօղլու Համաշխարհային տնտեսական համաժողովին առթիւ կը գտնուի Տաւոսի մէջ, ուր կ'ունենայ նաեւ շարք մը կարեւոր հանդիպումներ: Թէ՛ միջազգային ղեկավարներու եւ թէ գործարար շրջանակներու ներկայացուցիչներուն հետ կը մէկտեղուի Տավուտօղլու, որ կը հետեւի ծանրաբեռնուած ժամանակացոյցի մը՝ բազմակողմանի շփումներով: Երէկ, այս շրջագծով Ահմէտ Տավուտօղլու տեսակցեցաւ Ատրպէյճանի Նախագահ Իլհամ Ալիեւի հետ, որ եւս կը գտնուի Տաւոսի մէջ: Օրուան տեւողութեան վարչապետը տեսակցեցաւ նաեւ Ուքրայնոյ Նախագահ Փեթրօ Փրոշենքոյի հետ:

Միւս կողմէ, «The Wall Street Journal» հեղինակաւոր թերթին մէջ լոյս տեսաւ Ահմէտ Տավուտօղլուի յօդուածը, որ խորհրդածութիւններ ըրաւ «Իրաք-Շամի իսլամական պետութիւն» ահաբեկչական խմբաւորման դէմ միջազգային պայքարի նիւթին շուրջ:

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԸ

●շար. Գ. էջէն

«Կառոյցներու եւ միջոցներու խնդիրները» (Այս նիւթով նիստի վարիչ՝ Ռազմիկ Փանոսեան):

«Ինչպիսի՞ կառոյցներ, հաստատութիւններ եւ միջոցներ պէտք են գալիք տասը, քսան, երեսուն տարուան ընթացքին արեւմտահայերէնը կենսունակ պահելու համար» (օրինակ՝ «Արեւմտահայերէն Ուիքիփետիա»ն): (Արմէն Իւրնէշլեան, Վարդան Մատթէոսեան, Գրիգոր Մոսկոֆեան, Մարտիկ Ջոլաքեան):

«Արեւմտահայ հրատարակչութեան հարցեր» (Նիստի վարիչ՝ Թոմ Սամուէլեան):

«Արեւմտահայերէն հրատարակիչներու եւ հրատարակչատուներու ներկայ խնդիրները ու ապագայի ակնկալութիւնները» նիւթով բանախօսներ՝ Արամ Մեհրապեան, Մարտիկ Ջոլաքեան, Լեւոն Շառոյեան:

«Արեւմտահայերէնը 21-րդ դարուն» համաժողովի ժամանակ առանձին նիւթով անդրադարձ կայ նաեւ արեւմտահայերէնով հրատարակուող մամուլին:

«Արեւմտահայ մամուլին այսօրուան ու վաղուան հարցերը» խորագրով նիստը կը վարէ Խաչիկ Թէօլէօլեան եւ «Սփիւռքի մէջ հրատարակուող արեւմտահայ մամուլին (ելեկտրոնայինն ու համացանցայինը ներառեալ) դիմագրաւած առաջնահերթ խնդիրները եւ ապագայի մարտահրաւէրները» քննարկումին ելոյթ կ'ունենան Մոնրէալի «Հորիզոն» շաբաթաթերթի գլխաւոր խմբագիր Վահագն Գարագաշեան, Պէյրութի «Ազդակ» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր Շահան Գանտահարեան, ԺԱՄԱՆԱԿ-ի խմբագիր Սեւան Տէյիրմենճեան, Փարիզի «Նոր Յառաջ» երկօրեայ թերթի գլխաւոր խմբագիր Ժիրայր Ջոլաքեան:

Հարկ է նշել, որ ԺԱՄԱՆԱԿ-ի աշխատակիցները նոյնպէս ներկայ են համաժողովին:

ԷՏԿԱՐ ՇԱՀԻՆ

●շար. Բ. էջէն

Շահին ընտրուեցաւ բազմաթիւ ընկերութիւններու (Հռոմի Իտալական գեղարուեստի ազգային, Լոնտոնի Գեղարուեստի թագաւորական եւ այլն) եւ միութիւններու (փորագրողներու եւ այլն) անդամ:

1928-ին հեռակայ կարգով ընտրուեցաւ Հայաստանի Կերպարուեստագէտներու միութեան պատուոյ անդամ:

1936-ին Երեւանի ու Թիֆլիզի, իսկ 1940-ին Լենինկրատի Էրմիթաժ թանգարաններուն մէջ կազմակերպուեցան Շահինի փորագրութեանց ցուցահանդէսները:

Շահին իր գործերէն շուրջ 160-ը նուիրեց Հայաստանին եւ Երեւանի Ազգային պատկերասրահին մէջ ունեցաւ իր յատուկ բաժինը: 1974-ին, 1994-ին եւ 2004-ին Երեւանի մէջ կազմակերպուեցան Էտկար Շահինի ծննդեան 100, 120 եւ 130-ամեակներուն նուիրուած ցուցահանդէսներ:

Էտկար Շահինի գործերը կը պահուին Փարիզի Ազգային գրադարանին, Վենետիկի Քաղաքային թանգարանին, Հայաստանի Ազգային պատկերասրահին (300-է աւելի), Էրմիթաժի, Մոսկուայի Փուշկինի անուան կերպարուեստի կեդրոնին ու եւրոպական բազում երկիրներու թանգարաններուն մէջ:

Իր կենդանութեան Էտկար Շահին արժանացաւ ոսկէ մետալի (1900-ին, Փարիզ) եւ ոսկէ մեծ մրցանակի (1903-ին, Վենետիկ), Ֆրանսայի Պատուոյ լեգէոնի ասպետի աստիճանին եւ շքանշանին:

Աշխարհահռչակ հայ գեղանկարիչը իրաւամբ կը հանդիսանայ հայկական արուեստի պարծանքը:

Ն. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՒԱԳ ԴԱՏԱԽԱԶ ՓԵԹԷՐ ՖՐԱՆՔ ԱՅՑԵԼԵՑ ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ

Գերմանիոյ Դաշնակցութեան աւագ դատախազ Փեթէր Ֆրանք երէկ այցելեց Իսթանպուլ: Սուլթանահմէտի մէջ պատահած ահաբեկչական յարձակման հետաքննութեան շրջագծով տեղի ունեցաւ այս այցելութիւնը: Փեթէր Ֆրանք հիւրընկալուեցաւ Իսթանպուլի Արդարադատութեան պալատէն ներս, ուր տեսակցեցաւ փոխ-աւագ դատախազ Օրհան Քափըճըի եւ հետաքննութեան ձեռնմուխ դատախազ Ապտուլլահ Եուրտսեւէրի հետ:

Ծանօթ է, որ Յունուարի 10-ին տեղի ունեցած պայթումին հետեւանքով զոհուած էր տասն գերման զբօսաշրջիկ:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Արտաքին գործոց նախարար Ճոն Քերի եւ Ռուսաստանի Արտաքին գործոց նախարար Սէրկէյ Լաւրով երէկ հանդիպում մը ունեցան Ցիւրիխի մէջ: Այս առթիւ անոնք առաջնահերթօրէն քննարկեցին Սուրիոյ ճգնաժամը: Ծանօթ է, որ յառաջիկայ օրերուն Ժընեւի մէջ նախատեսուած է Սուրիոյ ընդդիմադիր ուժերուն մասնակցութեամբ հանդիպում մը: «Րէօյթըրզ» գործակալութեան հաղորդումներով, Քերի եւ Լաւրով Ցիւրիխի մէջ արտայայտեցին այն համոզումը, թէ առաջին հերթին ՄԱԿ-ի Սուրիոյ գծով մասնաւոր ներկայացուցիչ Սթեֆան տէ Միսթուրային կը պատկանի՝ ընդդիմութեան ներկայացուցիչը որոշելու խնդիրը: Ներկայ հանգրուանին միջազգային դերակատարներուն միջեւ տարակարծութիւններ գոյութիւն ունին թէ՛ Սուրիոյ ընդդիմութեան ներկայացուցիչներուն եւ թէ Դամասկոսի ղեկավարութեան հետ կայանալիք բանակցութիւններու մասնակիցներուն առումով: Այս մթնոլորտին մէջ Մոսկուա կը փորձէ ապահովել նաեւ ՓԵՏ-ի մասնակցութիւնը ապահովել, իսկ Թուրքիա սաստիկ կ'ընդդիմանայ անոր ներկայութեան՝ յառաջ քշելով այն պատճառաբանութիւնը, թէ այդ մէկը Դամասկոսի ղեկավարութեան յանցակիցն է:

Միջազգային աղբիւրները չեն բացառեր նաեւ առկայ պայմաններուն ներքեւ Ժընեւի մէջ նախատեսուած բանակցութիւններուն տապալումը:

ԱՐԱՍ ԷՕԶՊԻԼԻԶ

●շար. Ա. էջէն

է Պաքըրգիւղի մէջ, եւ աւելի վերջ հասած է Հոլանտայի մէջ: Վերջին տարիներուն ան կը կրէր ռուսական Սպարտակ Մոսկուա ակումբին մարզազգեստը: 25-ամեայ Արաս Էօզպիլիզ թէեւ մինչեւ 2018 թուականը պայմանագիր ունէր ռուսական ակումբին հետ, սակայն ներկայիս որոշած է արդէն դուրս գալ անոր կազմէն: Ան յառաջիկայ չորսուկէս տարիներուն համար համաձայնութեան հասած է Պէշիկթաշի հետ:

Ներկայիս Պէշիկթաշ բանակցութիւններ կը վարէ Սպարտակ Մոսկուա ակումբին հետ՝ վերջնական համաձայնութեան մը հասնելու համար Արաս Էօզպիլիզի փոխանցման նիւթին շուրջ:

Տ. ԱՐԱՄ ԱՐՔ. ԱԹԷՇԵԱՆ

●շար. Ա. էջէն

Տ. Արամ Արք. Աթէշեան քաղաքս պիտի վերադառնայ յառաջիկայ Հինգշաբթի՝ Յունուարի 28-ին:

Միւս կողմէ, երէկ, Ընդհանուր Փոխանորդը Գումգաբուի մէջ հիւրընկալեց Իսթանպուլի մօտ Զեխիոյ աւագ հիւպատոս Փեթր Մարէսը: Զրոյցի տեւողութեան Տ. Արամ Արք. Աթէշեան տեղեկութիւններ փոխանցեց Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ գործունէութեան եւ թրքահայ համայնքային կեանքին շուրջ: Կարծիքներ փոխանակուեցան փոքրամասնութեանց վերաբերեալ հարցերու շուրջ:

ԱՂԹԱՄԱՐԻ ՄԱՍԻՆ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մինչ այդ, Տ. Արամ Արք. Աթէշեան մեկնաբանութիւնով մը հանդէս եկաւ Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ սուրբ պատարագներու մատուցման վերաբերեալ կառավարութեան վերջին մօտեցումներուն շուրջ: Մշակոյթի եւ զբօսաշրջութեան Նախարարութեան աղբիւրները արձագանգ հանդիսացած են այս նիւթին վերաբերեալ նորութիւններուն: Աղթամարի վերաբերեալ այս նորութիւններուն մասին խօսած է նաեւ Ընդհանուր Փոխանորդը:

Ինչպէս կը տեղեկացնէ «Միլլիյէթ» օրաթերթը, Նորին Սրբազնութիւնը ըսած է, որ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ պատարագներու քանակի աւելացումը իրենց համար կարեւորութիւն չի ներկայացներ: Ըստ իրեն՝ առայժմ կրնան տարին ընդամէնը մէկ անգամ պատարագ մատուցել: Պատրիարքական փոխանորդը այս հանգամանքը բացատրած է պատարագի մասնակիցներու քանակի նուազմամբ եւ տարածքաշրջանին մէջ տիրող իրավիճակով՝ յիշեցնելով, որ 2015 թուականի Սեպտեմբերին նախատեսուած պատարագը տարածքաշրջանին մէջ տեղի ունեցող զինեալ բախումներու պատճառով չկրցան իրականացնել:

Անդրադառնալով Ս. Խաչին մէջ պատարագները աւելցնելու որոշման՝ Տ. Արամ Արք. Աթէշեան ըսած է. «Առանց այդ ալ պատարագի մասնակիցները տարին անգամ մը կրնան գալ: Նախորդ տարիներուն հազարէ աւելի մասնակիցներու թիւը նուազած է՝ հասնելով մօտ հինգ հարիւրի: Այս որոշումը մեզի համար որեւէ փոփոխութիւն չի բերեր եւ պարտադիր բնոյթ չունի: Սակայն, եթէ արտերկրէն խումբեր գան եւ մեզի դիմեն պատարագի իրականացման համար, այդ ժամանակ մենք կրնանք օգտուիլ մեր այս իրաւունքէն: Այնուամենայնիւ, մենք ամէն տարի Սեպտեմբերի երկրորդ շաբթուան մէջ պատարագ պիտի մատուցենք»:

Հարկ է նշել, որ կառավարութիւնը կը մշակէ բարեփոխումներու ծրար մը, ուր տեղ գտած են փոքրամասնութիւններուն ուղղեալ որոշ դրական կարգադրութիւններ:

Մասնաւորապէս, Վանի Աղթամար կղզիին մէջ գտնուող Ս. Խաչ հայկական եկեղեցւոյ մէջ պատարագները այսուհետեւ կրնան մատուցուիլ ոչ թէ տարին անգամ մը, այլ՝ ըստ անհրաժեշտութեան, որեւէ ատեն: Մշակուող այս թղթածրարը հետզհետէ արձագանգ կը գտնէ հանրային կարծիքին մօտ, որովհետեւ կ'ընդգրկէ նաեւ կալուածներու վերադարձման վերաբերեալ հիմնական հարցեր:

ԱՅՑ՝ ԴԷՊԻ ՔԱՐԱՏԱՂ

Եդուարդ Նալպանտեան եւ Իկոր Լուքշիչ

Եդուարդ Նալպանտեան կը զրուցէ Ռանքօ Քրիվոքափիչի հետ

Հայաստանի Արտաքին գործոց նախարար Եդուարդ Նալպանտեան երէկ պաշտօնական այց մը տուաւ Փոտկորիցա, ուր հիւրընկալուեցաւ ամենաբարձր մակարդակի վրայ: Քարատաղի Նախագահ Ֆիլիփ Վուեանովիչի կողմէ ընդունուեցաւ Նալպանտեան: Ողջունելով Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարը՝ Վուեանովիչ կարեւորեց Երեւանէն այս առաջին բարձրաստիճան այցելութիւնը Փոտկորիցա: Ան համոզուած է, թէ այցելութեան ընթացքին ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւնները պիտի խթանեն զանազան ոլորտներէ ներս երկկողմանի համագործակցութիւնը: «Միջազգային համաժողովներու շրջանակներէն ներս ես շատ հանդիպումներ ունեցած եմ բարեկամ Հայաստանի Նախագահ Սերժ Սարգսեանի հետ եւ յոյս ունիմ, թէ այս այցի արդիւնքով առաւել պիտի աշխուժանան երկկողմանի փոխադարձ այցելութիւնները եւ համագործակցութիւնը», ըսաւ ան:

Ընդունելութեան համար շնորհակալութիւն յայտնելով՝ Նալպանտեան Վուեանովիչին փոխանցեց Սերժ Սարգսեանի բարեմաղթութիւններն ու Երեւան այցելելու հրաւէրը: Զրոյցի տեւողութեան երկուստեք շեշտուեցաւ, որ Հայաստանի եւ Քարատաղի ժողովուրդներու միջեւ աւանդական բարեկամութիւնը լաւ հիմք մը կը հանդիսանայ՝ յարաբերութիւններու զարգացման եւ ներկայ ներուժի ամբողջական օգտագործման համար: Քննարկուեցան բարձրաստիճան այցելութիւններու կազմակերպման, առեւտրատնտեսական կապերու աշխուժացման, գործարար համաժողովներու կազմակերպման, ապակեդրոնացեալ համագործակցութեան զարգացման ուղիները: Այս առումով զրուցակիցները կարեւորեցին Երեւանի եւ Փոտկորիցայի միջեւ տակաւին 1978 թուականին կնքուած համագործակցութեան մասին համաձայնագրի թարմացումը ու երկու երկիրներու վարչատարածքային միաւորներուն միջեւ կապերու հաստատումը:

Փոտկորիցայի շփումներուն շրջագծով, Նալպանտեան բանակցութիւններ վարեց նաեւ Քարատաղի Փոխ-վարչապետ ու արտաքին գործոց եւ Եւրոհամարկման նախարար Իկոր Լուքշիչի հետ: Դէմ առ դէմ ձեւաչափով հանդիպման յաջորդեցին պատուիրակութիւններու մասնակցութեամբ քննարկումները: Ողջունելով իր հայ պաշտօնակիցը՝ Իկոր Լուքշիչ խորհրդանշական համարեց, որ բարեկամ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարը կը հանդիսանայ 2016 թուականին Փոտկորիցա այցելած առաջին արտաքին գործոց նախարարը: Ան վստահութիւն յայտնեց, թէ այս այցը նոր լիցք մը պիտի հաղորդէ երկկողմանի յարաբերութիւններուն: Շնորհակալութիւն յայտնելով այցելութեան հրաւէրին եւ Լուքշիչի հիւրընկալութեան համար՝ Նալպանտեան ըսաւ. «2013 թուականին Հայաստան ձեր այցելութեամբ հիմք դրուեցաւ մեր երկու բարեկամ պետութիւններու միջեւ շարունակական քաղաքական երկխօսութեան: Այժմ ուրախ եմ Փոտկորիցայի մէջ գտնուելով՝ Հայաստանէն դէպի Քարատաղի առաջին պաշտօնական այցելութեամբ»:

Բանակցութիւններու ընթացքին զրուցակիցները քննարկեցին երկկողմանի օրակարգին վերաբերեալ շարք մը հարցեր, կարեւորեցին բարձրաստիճան այցելութիւններու կազմակերպումը, իրաւապայմանագրային դաշտի ընդլայնումը, առեւտրատնտեսական կապերու խթանումը, մուտքի արտօնագրային դրութեան դիւրացումը, մարդոց միջեւ շփումներու աշխուժացումը, համագործակցութեան զարգացումը կրթական, գիտական, մշակութային, զբօսաշրջութեան, բարձր փորձագիտութիւններու ոլորտներէն ներս:

Զրուցակիցները անդրադարձան ապակեդրոնացեալ համագործակցութեան շրջանակներէ ներս երկու մայրաքաղաքներու միջեւ գործընկերութեան համաձայնագրի թարմացման անհրաժեշտութեան: Քննարկուեցան նաեւ երկու երկիրներու Արտաքին գործոց նախարարութիւններուն միջեւ պարբերական խորհրդատուութիւններու իրականացման, միջազգային կազմակերպութիւններու մօտ համագործակցութեան զարգացման, միջխորհրդարանական համագործակցութեան խթանման վերաբերեալ հարցեր:

Իկոր Լուքշիչ ներկայացուց իր երկրի արտաքին քաղաքական առաջնահերթութիւնները, Պալքաններու գործընթացները եւ անոնց վերաբերեալ Փոտկորիցայի ղեկավարութեան մօտեցումները: Երկու նախարարները կարծիքներ փոխանակեցին տարածքաշրջանային եւ միջազգային հրատապ հարցերու, մասնաւորապէս՝ Իրանի միջուկային ծրագրին շուրջ ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւններու իրականացման, Մերձաւոր Արեւելքի զարգացումներուն եւ ահաբեկչութեան դէմ պայքարին շուրջ: Նալպանտեան ներկայացուց Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորման ուղղութեամբ Հայաստանի եւ ԵԱՀԿ-ի Մինսքեան խմբակի համանախագահներուն կողմէ ձեռնարկուած ջանքերը: Տեսակցութեան յաջորդեց նախարարներուն համատեղ մամլոյ ասուլիսը: Լուքշիչ պաշտօնական ճաշկերոյթ մըն ալ կազմակերպեց ի պատիւ իր հայ պաշտօնակցին:

Փոտկորիցայի մէջ Եդուարդ Նալպանտեան տեսակցեցաւ նաեւ Քարատաղի Ազգային ժողովի նախագահ Ռանքօ Քըրիվոքափիչի հետ: